

NATURA 2000-GEBIED: 069 BRUUK
VERSLAG VELDBEZOEK DD. 27 MEI 2020

Aanwezig namens Provincie:

Aanwezig namens Terreinbeheerder:

Overige aanwezigen:

Datum bezoek:

27 mei 2019

Doel

Het doel van het bezoek is na te gaan of onder meer de stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebied Bruuk zich ontwikkelen volgens verwachting, zoals is beschreven in de in het beheerplan opgenomen gebiedsanalyse voor dit gebied. Dit in het licht van de voorgenomen maatregelen en het te verwachten effect op omvang en kwaliteit van de habitattypen. Het veldbezoek beperkt zich daarbij tot zichtbare ontwikkelingen en vormt een aanvulling op de overige monitoring die in het gebied plaatsvindt. Aan de beheerders is gevraagd eerder in het veld waargenomen signalen uit het veldbezoek in te brengen.

Bevindingen

Habitattypenkaart update

In 2019 is een SNL-vegetatie- en soortenkartering uitgevoerd. Uit deze vegetatiekartering worden de actuele oppervlakten van aanwezige habitattypen afgeleid. De planning is dit uiterlijk 2021 te doen. Op basis daarvan worden de begrenzingen op de habitattypenkaart geactualiseerd (T1-kaart). Waarschijnlijk verschuiven grenzen en typen ten opzichte van de vigerende T0-habitattypenkaart uit 2013 zoals hieronder weergegeven. Wanneer er met de huidige kennis fouten worden geconstateerd in deze T0-kaart, zal de T0-kaart worden gecorrigeerd. Bij het actualiseren van de kaart wordt ook bekeken in hoeverre er in de Bruuk sprake is van beekinvloed conform de definitie van het habitatype Vochtige alluviale bossen – beekbegeleidend bos (H91E0C). Als er geen sprake is van beekinvloed, kwalificeert het bos niet als dit habitatype. Er wordt hieromtrent een expertbijeenkomst georganiseerd door provincie Gelderland over de afbakening van het habitatype. De resultaten hebben, naast de actuele vegetatiekartering, invloed op de (T1 en T0) habitattypenkaart van de Bruuk.

Status uitvoering beheerplan-maatregelen

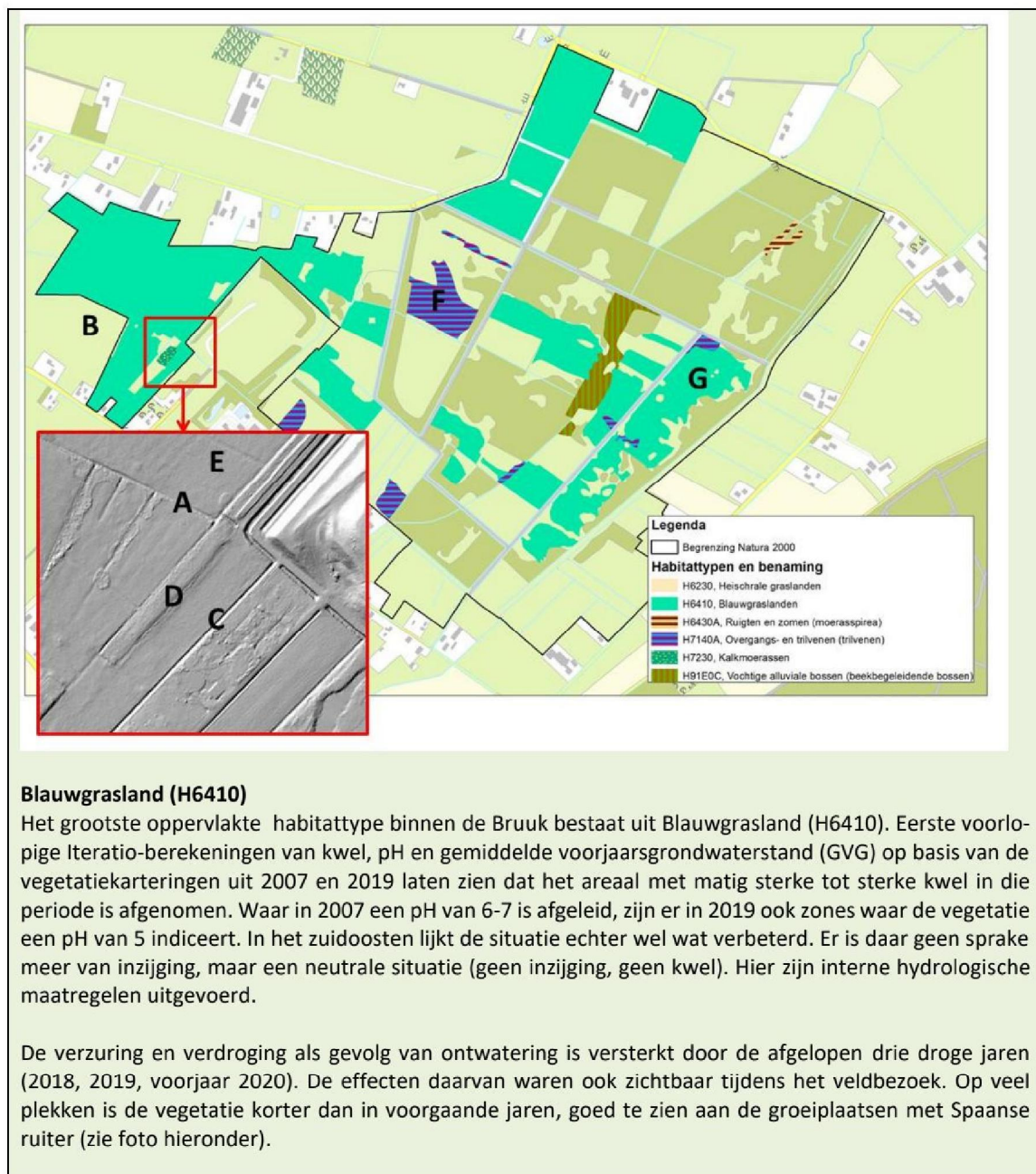
De interne maatregelen worden najaar 2020 uitgevoerd. Het streven is om de externe maatregelen ook in 2020 uit te voeren. Voor de externe maatregelen is Provincie Gelderland trekker. Wat betreft de watergangen worden de interne watergangen beleemd, zodat ze geen kwelwater afvangen maar wel regenwater af kunnen blijven voeren. In de huidige situatie is dat de meest optimale inrichting, omdat anders teveel regenwater wordt vastgehouden in het gebied, ten nadele van kwelsoorten. De afgelopen drie jaren waren droog en de verwachting is dat aanhoudende droogte eerder regel dan uitzondering wordt, door klimaatverandering. Dit schijnt mogelijk een ander licht op het al dan niet willen vasthouden van regenwater. Het is van belang de (hydrologische) ontwikkelingen te blijven volgen de komende jaren.

Status procesmonitoring

Dit jaar wordt een nulmeting uitgevoerd door KWR langs twee monitoringstransecten. Deze twee transecten zijn vlak voor het veldbezoek door Staatsbosbeheer uitgezet en gemarkeerd.

Habitattypen

Hieronder is de huidige habitattypenkaart opgenomen met de bezochte locaties, aangeduid met een letter, deze komen terug in onderstaande tekst. De indruk op basis van dit PAS-veldbezoek is dat de effecten van drie droge jaren inmiddels zichtbaar zijn in de Bruuk. Hier wordt verderop in de tekst op teruggekomen.

Spaanse ruiter is minder hoog dan normaal, mogelijk als gevolg van droogte.

Bij **locatie A** is een sloot aanwezig die tijdens het veldbezoek roestrood water bevatte. Mogelijk heeft de greppel een verdrogend effect op het aanliggende Blauwgrasland en Kalkmoeras doordat hij kwel wegvangt. Omdat Staatsbosbeheer recentelijk een perceel heeft verworven ten westen hiervan (**locatie B**), heeft deze sloot voor dat perceel mogelijk geen functie meer. Er wordt bij inrichting van dit perceel op-nieuw gekeken of het wenselijk is de sloot aan te pakken. De groeiplaats met knobbies vlak bij deze watergang (**locatie E**) is tijdens het maaien ontzien, waardoor er nu opslag van berk is. De opslag wordt verwijderd met een bosmaaier door Staatsbosbeheer.

Knobbies in het Kalkmoeras (H7230) met opslag van berk.

Staatsbosbeheer heeft vorig jaar voor het eerst een extra maaibeurt uitgevoerd op een aantal percelen om de biomassa terug te dringen, extra te versralen en de ontwikkeling tot blauwgrasland van goede kwaliteit te stimuleren. Naar verwachting is dit nog een aantal jaren nodig. Ook voor 2020 is dit door Staatsbosbeheer als extra maatregel aangevraagd bij de provincie.

Met name de blauwgraslanden in het oosten van de Bruuk zijn onderhevig aan verzuring, te zien aan toename van veenmossen. Een maatregel uit het beheerplan om verzuring hier tegen te gaan is ondiep plaggen (M10). Staatsbosbeheer heeft dit plaatselijk op een voorzichtige manier uitgevoerd door dieper dan gebruikelijk te maaien, zoals ter hoogte van **locatie G**, om veenmossen te verminderen en daarmee hun verzurende effect. Positieve effecten van deze maaibeurt zijn tijdens het veldbezoek niet duidelijk te zien. Deze blijken ook niet uit de vegetatiekartering van vorig jaar, maar dat komt mede doordat die niet hetzelfde detailniveau heeft. Conclusie is dat terughoudend om moet worden gegaan met de maatregel M10 omdat het risico bestaat dat deze meer kwaad dan goed doet, en dat deze maatregel alleen kleinschalig wordt uitgevoerd in de extensieve vorm van diep maaien, waarbij gedeelten met bijzondere soorten zoals moerasviooltje worden gemeden. Aandachtspunt is om de ontwikkeling van de diep gemaaide locaties te volgen tijdens de veldbezoeken. Verwacht wordt dat de maatregel niet meer nodig is op langere termijn nadat hydrologische herstelmaatregelen zijn uitgevoerd.

Tijdens het veldbezoek is een groot aantal waarnemingen gedaan van de Zilveren maan. Ook de waarnemingen van Staatsbosbeheer wijzen erop dat de populatie van deze typische soort voor het habitatype blauwgrasland zich goed ontwikkelt.

Overgangs- en trilveen (H7140A)

Het habitatype is bezocht bij **locatie F**. Er zijn ten opzichte van het PAS-veldbezoeken van voorgaande jaren geen bijzonderheden waargenomen.

Vochtige alluviale bos (H91E0C)

Het habitatype is niet bezocht tijdens het veldbezoek, er zijn geen bijzonderheden ten opzichte van vorig jaar (mondelinge mededeling Staatsbosbeheer).

Kalkmoeras (H7230)

Dit habitatype is aanwezig in het westen van het Natura 2000-gebied. Zoals vorig jaar vermeld in het verslag, lijken ook andere delen in het westen te kwalificeren. Of dit zo is, zal blijken uit de analyse van de resultaten van de vegetatiekartering. Vorig jaar is tijdens het veldbezoek insporing waargenomen tot op onwenselijke diepte, als gevolg van het schonen van sloten door het waterschap. Inmiddels lijkt de vegetatie zich hier goed te herstellen.

Nabij het Kalkmoeras (H7230) zijn drie watergangen aanwezig (**locaties A, C en D**) die aandacht verdienen omdat ze niet in het inrichtingsplan zijn opgenomen maar mogelijk wel een verdrogend effect hebben op de habitattypen Kalkmoeras (H7230) en Blauwgrasland (H6410). De watergang bij **locatie C** ligt langs de rand van (net buiten) de Natura 2000-begrenzing. Staatsbosbeheer stemt met provincie Gelderland (Hans van Altena) af wat de vervolgstap is voor deze watergang. De watergangen bij **locatie A en D**, binnen het Natura 2000-gebied, worden indien nodig aangepakt bij het inrichten van het recent verworven perceel ten westen van de Bruuk (locatie B).

Heischrale graslanden (H6230)

Het habitatype is niet bezocht tijdens het veldbezoek, er zijn geen bijzonderheden (mondelinge mededeling Staatsbosbeheer).

Overig

In de watergang langs het pad langs de vuilstort is tijdens het veldbezoek een schildpad gezien. Staatsbosbeheer informeert het waterschap hierover.

Daarnaast zijn rondom de vuilstort op meerdere locaties groeiplaatsen met reuzenberenklauw en Canadese guldenroede, op eigendom van gemeente Berg & Dal en het waterschap. Staatsbosbeheer neemt hierover contact op met de gemeente en het waterschap.

Er zijn twee peilbuizenraaien geplaatst om de invloed van de vuilstort op de kwaliteit van het water dat de habitattypen voedt, te onderzoeken. In het ondiepe freatische water zijn licht verhoogde concentraties barium aangetroffen die waarschijnlijk verband houden met de stort. De overige stoffen zitten onder de

streefwaarde. Het onderzoeksrapport is nog in concept. Wat de ecologische consequenties zijn, is niet benoemd in dit conceptrapport.

Conclusies 2020

De habitattypen in het Natura 2000-gebied Bruuk laten een beeld zien dat overeenkomt met de gebiedsanalyse in het beheerplan. De effecten van de droge jaren waren zichtbaar tijdens het veldbezoek aan de korte vegetatie. Verder zijn er zijn geen nieuwe ontwikkelingen ten opzichte van de veldbezoeken in voorgaande jaren. De volgende aandachtspunten zijn geconstateerd:

- De habitattypenkaart moet nog worden geactualiseerd op basis van de vegetatiekartering uit 2019. Daarbij wordt ook bekeken in hoeverre er in de Bruuk sprake is van beekinvloed conform de definitie van het habitatype Vochtige alluviale bossen – beekbegeleidend bos (H91E0C). Als er geen sprake is van beekinvloed, kwalificeert het bos niet als dit habitatype. Er wordt hieromtrent een expertbijeenkomst georganiseerd door provincie Gelderland.
- Blauwgrasland:
 - In 2019 is voor het eerst een extra maaibeurt gedaan op een aantal percelen. In 2020 wordt dit voortgezet; het is de komende jaren nog nodig om de biomassa terug te dringen en te verschrallen.
 - Staatsbosbeheer kijkt bij inrichting van het nieuw verworven perceel of het wenselijk is om de watergangen bij A en D aan te pakken. Voor de watergang op de buitengrens van het Natura 2000 gebied (locatie C) wordt contact opgenomen met provincie Gelderland.
 - De opslag rondom de groeiplaats met knopbies wordt verwijderd met een bosmaaier door Staatsbosbeheer.
 - De maatregel ondiep plaggen (M10) dient alleen kleinschalig te worden uitgevoerd in de vorm van 'diep maaien', waarbij locaties met bijzondere soorten zoals moerasvooltje worden gemedend. Aandachtspunt is om de ontwikkeling van de diep gemaaide locaties te blijven volgen tijdens de veldbezoeken.
- Vuilstort: In het ondiepe freatische water zijn licht verhoogde concentraties barium aangetroffen die waarschijnlijk verband houden met de stort. De overige stoffen zitten onder de streefwaarde. Wat de ecologische consequenties zijn, is niet benoemd in het conceptrapport.
- Staatsbosbeheer neemt contact op met gemeente Berg en Dal en het waterschap over invasieve soorten (reuzenberenklauw, Canadese guldenroede en met het waterschap over de schildpad die tijdens het veldbezoek is waargenomen).
- Tot slot is het wenselijk volgend jaar het veldbezoek begin april te doen, om het gebied in een nattere periode te bekijken.

Openstaande aandachtspunten voorgaande jaren en stand van zaken n.a.v. veldbezoek 2020:

- 2017: In het beheerplan is een onderzoeksmaatregel opgenomen ten aanzien van de effecten van de vuilstort op de waterkwaliteit (M13: onderzoek kennisleemten). In verband hiermee is het aan te bevelen om de peilbuizen aan de rand van de vuilstort weer te gaan opnemen en te bemonsteren (dit is in het verleden wel gebeurd maar recent niet meer). De provincie is dit momenteel aan het uitzoeken.
2018: In juni wordt een peilbuis in de vuilstort geplaatst, na de zomer wordt dit meetpunt uitgebreid met een raai van peilbuizen. Indien na een jaar van monitoring blijkt dat de waterkwaliteit wordt beïnvloed door de vuilstort, wordt uitgebreid met een extra raai.
2019: In het najaar van 2018 is een peilbuizenraai geplaatst. Provincie gaat intern na of er al resultaten zijn.
2020: In het ondiepe freatische water zijn licht verhoogde concentraties barium aangetroffen die waarschijnlijk verband houden met de stort. De overige stoffen zitten onder de streefwaarde. Wat de ecologische consequenties zijn, is niet benoemd in het conceptrapport.
- 2017: De watergang in vak 16A (bij het Kalkmoeras) wordt opnieuw beleemd (M7: verondiepen en belemen) omdat de leem plaatselijk is verzakt.
2018: Niet besproken bij het veldbezoek.

2019: Het betreft de sloot parallel aan de Natura 2000-begrenzing ter hoogte van het Kalkmoeras. Het opnieuw belemen van deze watergang is niet opgenomen in het uitvoeringsplan van de PAS-maatregelen. Provincie Gelderland gaat intern na of dit mogelijk is.

2020: Het gaat feitelijk om drie watergangen, aangemerkt met locatie A, C en D in het kaartje in dit verslag. Staatsbosbeheer neemt contact op met provincie Gelderland over C buiten het Natura 2000-gebied. Watergangen A en D wordt indien nodig meegenomen bij de inrichting van het recent verworven perceel B.

- 2019: Tijdens het veldbezoek is insporing waargenomen tot op onwenselijke diepte. Dit was het gevolg van het schonen van sloten door het waterschap.
2020: De vegetatie lijkt zich ter plekke goed te herstellen.
- 2019: De bermsloot ten zuiden van de Ashorst komt na verondieping van de Ashorstersloot (M5 Verondiepen, verbreden en belemen Ashorstersloot) dieper te liggen dan de Ashorstersloot zelf. Provincie Gelderland zoekt uit in hoeverre hier rekening mee is gehouden in het inrichtingsplan.
2020: hier is in het inrichtingsplan (vooralsnog) geen rekening mee gehouden.

Dit verslag is vastgesteld door:

.....
Handtekening

(datum)

.....
Handtekening

(datum)